

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس

دوره کارشناسی ناپیوسته آموزش و پرورش ابتدایی

گروه هماهنگی تربیت معلم

مصوب پانصد و بیست و چهارمین جلسه شورای گسترش آموزش عالی

مورخ ۱۳۸۳/۷/۲۵

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته آموزش و پرورش ابتدایی

گروه: هماهنگی تربیت معلم

رشته: آموزش و پرورش ابتدایی

کمیته تخصصی:

گرایش:

کد رشته:

دوره: کارشناسی ناپیوسته

شورای گسترش آموزش عالی در پانصد و بیست و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۸۳/۷/۲۵ براساس طرح دوره کارشناسی ناپیوسته رشته آموزش و پرورش ابتدایی که توسط گروه هماهنگی تربیت معلم تهیه شده و به تأیید رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) به شرح پیوست تصویب کرده و مقرر می‌دارد:

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته آموزش و پرورش ابتدایی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند، لازم‌الاجرا است.

الف: دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می‌شوند.

ب: مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و براساس قوانین تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای گسترش آموزش عالی می‌باشند.

ج: مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

ماده (۲) این برنامه از تاریخ ۱۳۸۳/۷/۲۵ برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم‌الاجرا است.

ماده (۳) مشخصات کلی، برنامه درسی و سرفصل دروس دوره کارشناسی ناپیوسته آموزش و پرورش ابتدایی در سه فصل مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس برای اجرا به معاونت آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ابلاغ می‌شود.

رأی صادره پانصد و بیست و چهارمین جلسه شورای گسترش آموزش عالی

مورخ ۱۳۸۳/۷/۲۵

در خصوص برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته آموزش و پرورش ابتدایی

(۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته آموزش و پرورش ابتدایی

که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهاد شده بود، با اکثریت آراء به

تصویب رسید.

(۲) این برنامه از تاریخ تصویب قابل اجرا است.

رأی صادره پانصد و بیست و چهارمین جلسه شورای گسترش آموزش عالی مورخ

۱۳۸۳/۷/۲۵ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ناپیوسته آموزش و

پرورش ابتدایی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر جعفر توفیقی

وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

رونوشت: به معاونت محترم آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

دکتر سعدان زکائی

دبیر شورای گسترش آموزش عالی

(۱) مقدمه

نقش مهم دوره‌ی کودکی در شکل‌گیری شخصیت و رفتار انسان، آموزش و پرورش دوره‌ی ابتدایی را از اهمیت خاصی برخوردار می‌سازد. تحقیقات فراوان گویای این حقیقت است که شخصیت و راه و رسم زیستن یک انسان بالغ به میزان وسیعی در نخستین سال‌های زندگی وی شکل می‌گیرد. بنابراین، پیشنهاد می‌کنند ماهرترین و ورزیده‌ترین معلمان تعلیم و تربیت کودکان دبستانی را به عهده گیرند. برنامه‌ریزان درسی رشته‌ی آموزش و پرورش دوره‌ی ابتدایی بر این باور هستند که معلم این دوره بدون تسلط بر روش‌ها و کسب مهارت‌های لازم برای آموزش دروس، موفقیتی نخواهد داشت؛ بنابراین، در برنامه‌ی تهیه شده بر کسب مهارت‌های تدریس تأکید شده است.

(۲) ضرورت و اهمیت

باتوجه به آنچه که در مقدمه ذکر گردید، تولید برنامه‌ی کارشناسی ناپیوسته‌ی آموزش و پرورش ابتدایی از جهات زیر ضروری است.

۱- ارتقای دانش و مهارت آموزگاران دارای مدرک تحصیلی کاردانی شاغل در آموزش ابتدایی کشور جهت پاسخگویی به نیاز برنامه‌های درسی.

۲- تحول در سیاست‌های برنامه‌ریزی درسی و تأثیر آن در برنامه‌های درسی دوره‌ی ابتدایی.

۳- نتایج تحقیقات تطبیقی درمورد تأثیر سطح سواد معلمان بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان دوره‌ی ابتدایی.

(۳) تعریف و هدف دوره

دوره کارشناسی ناپیوسته رشته‌ی آموزش و پرورش ابتدایی در ادامه دوره‌ی کاردانی رشته مزبور به منظور ارتقای سطح دانش، مهارت و نگرش آموزگاران شاغل به تدریس در دوره‌ی ابتدایی طراحی شده است به طوری که ضمن شناخت نقش خود در فرایند یاددهی-یادگیری و آشنایی با شیوه‌های نوین آموزشی و پرورشی و درک ضرورت همراه شدن با تحولات علمی و آموزشی روز، نسل نوپای جامعه را در جهت رشد همه‌جانبه به ویژه توسعه‌ی مهارت‌های اساسی موردنیاز رهنمود گردد.

و اهداف جزئی آن به شرح زیر است :

۱- آشنایی با اصول، رویکرد، اهداف، محتوا، روش تدریس و شیوه‌ی ارزش‌یابی برنامه‌های درسی دوره‌ی ابتدایی.

۲- کسب مهارت در نقد و بررسی و تحلیل برنامه‌های درسی دوره‌ی ابتدایی و ایفای نقش مؤثر در اجرای آن‌ها.

۳- کسب نگرش‌های لازم جهت همراه شدن با دانش جدید در حوزه‌ی آموزش ابتدایی.

۴) توانایی‌ها و صلاحیت‌ها

انتظار می‌رود پس از پایان دوره، دانشجو معلمان صلاحیت‌ها و توانایی‌های زیر را کسب نمایند.

الف) حوزه‌ی شناخت

- ۱- آشنایی با نحوه‌ی کسب دانش جهت توسعه‌ی دانش آموزی در موضوعات درسی
- ۲- آشنایی با نقش تربیتی جامعه (نهادهای اجتماعی، فرهنگی و...) و خانواده و مدرسه
- ۳- شناخت نقش خود به عنوان معلم تسهیل‌کننده در فرایند یادگیری
- ۴- شناخت مهارت‌های اساسی فرایند تفکر
- ۵- آشنایی با نظرات و اصول یادگیری در دوره‌ی ابتدایی
- ۶- آشنایی با اصول طراحی آموزشی به منظور ایجاد انعطاف در اجرای برنامه‌های درسی متناسب با شرایط یادگیرنده.

۷- آشنایی با منابع یادگیری و نحوه‌ی بهره‌گیری از آن در توسعه‌ی توانمندی‌های حرفه‌ای خود

۸- آشنایی با فرایند برنامه‌ریزی درسی

۹- آشنایی با منابع یادگیری، نحوه‌ی تدارک و به‌کارگیری آن در طراحی آموزشی

۱۰- شناخت ویژگی‌های رشد دانش‌آموزان در دوره‌ی ابتدایی به منظور تسهیل رشد همه‌جانبه‌ی آن‌ها

۱۱- آشنایی با روش‌های مطالعه و تحقیق

۱۲- شناخت اصول آموزش و پرورش دوره‌ی ابتدایی به منظور بهره‌گیری از آن‌ها در امر یادگیری

دانش‌آموزان

۱۳- آشنایی با شیوه‌های مختلف تدریس و ارزش‌یابی از عملکرد دانش‌آموزان در حوزه‌های

مختلف یادگیری

ب) حوزه‌ی مهارت

- ۱- ارتقای سطح مهارت‌های حرفه‌ای متناسب با اهداف برنامه‌های درسی دوره‌ی ابتدایی
- ۲- ارتقای مهارت در برقراری روابط مؤثر با دانش‌آموزان و اولیای مدرسه و جامعه به منظور بهبود شرایط یادگیری
- ۳- کسب مهارت به منظور ایفای نقش حرفه‌ای خود به عنوان تسهیل‌کننده‌ی یادگیری
- ۴- کسب مهارت به منظور طراحی ابزارهای سنجش و اندازه‌گیری
- ۵- کسب توانایی طراحی محتوای آموزشی در زمینه‌ی موضوعات درسی با تأکید بر شیوه‌ی فعالیت

محور

- ۶- کسب مهارت به منظور بهره‌گیری از تجارب یادگیری (فردی و جمعی) در ارتقای توانایی‌های خود
- ۷- کسب مهارت حرفه‌ای از طریق گسترش فعالیت‌های پژوهشی و مشارکتی
- ۸- توانایی توسعه‌ی ارزش‌ها و مهارت‌های فردی و جمعی دانش‌آموزان
- ۹- کسب توانایی در به‌کارگیری مهارت‌های تفکر در فرایند یاددهی-یادگیری
- ۱۰- کسب مهارت در ارزیابی عملکرد خود در فرایند یاددهی-یادگیری
- ۱۱- توانایی بهره‌گیری از شیوه‌های ارزش‌یابی به منظور تعیین سطح عملکرد دانش‌آموزان در

دروس مختلف

- ۱۲- کسب مهارت در تلفیق مفاهیم و مهارت‌های دروس مختلف
- ۱۳- کسب مهارت در تحلیل محتوا و انتخاب و سازمان‌دهی مجدد آن جهت غنی‌سازی برنامه‌های درسی

مشاغل فارغ‌التحصیلان :

آموزگاران دوره‌ی ابتدایی

۵) ضوابط و شرایط کلی پذیرش

کلیه‌ی فارغ‌التحصیلان دوره‌ی کاردانی رشته آموزش و پرورش ابتدایی و آموزش کودکان استثنایی که دارای پست آموزگاری و ۳ سال سابقه‌ی تدریس (منتهی به سال آزمون) در دوره‌ی ابتدایی باشند، می‌توانند در این آزمون شرکت نمایند.

۶) طول دوره و شکل نظام

طول دوره کارشناسی ناپیوسته، دو سال می‌باشد و کلیه‌ی دروس در نظام آموزش واحدی و در چهار نیم سال ارائه می‌گردد. هر نیم سال تحصیلی ۱۶ هفته بوده و زمان تدریس هر واحد نظری در یک نیم سال ۱۶ ساعت، هر واحد عملی ۳۲ ساعت و هر واحد کارگاهی ۴۸ ساعت می‌باشد.

۷) واحدهای درسی

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی ناپیوسته آموزش ابتدایی ۷۰ واحد به شرح زیر است :

دروس عمومی	۸ واحد	(جدول ۱)
دروس تربیتی	۹ واحد	(جدول ۲)
دروس اصلی و تخصصی	۴۳ واحد	(جدول ۳)
دروس انتخابی	۱۰ واحد	(جدول ۴)
جمع	۷۰ واحد	

توجه : دانشجویانی که با مدرک کاردانی غیر مرتبط با رشته در این دوره پذیرفته شده‌اند موظف‌اند
 حسب تشخیص گروه آموزشی ذی‌ربط در واحد پذیرنده تعدادی از دروس جدول ۵ را به عنوان
 جبرانی بگذرانند .

۸) مواد و ضرایب امتحانی

مواد امتحانی	ضرایب	منابع
کلیات روش‌ها و فنون تدریس	۳	دروس دوره کاردانی
روانشناسی تربیتی	۳	دروس دوره کاردانی
سنجش و اندازه‌گیری	۳	دروس دوره کاردانی
زبان خارجه	۲	دروس دوره کاردانی
اصول و مبانی آموزش و پرورش ابتدایی	۲	دروس دوره کاردانی
روش تدریس فارسی	۲	دروس دوره کاردانی
روش تدریس ریاضی	۲	دروس دوره کاردانی
روش تدریس علوم تجربی	۲	دروس دوره کاردانی

جدول (۱) دروس عمومی

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲	-	۳۲	۲	تاریخ اسلام	ع ۱
	۳۲	-	۳۲	۲	متون اسلامی	ع ۲
	۴۸	-	۴۸	۳	زبان خارجی	ع ۳
	۳۲	۳۲	-	۱	تربیت بدنی (۲)	ع ۴
	۱۴۴	۳۲	۱۱۲	۸	جمع تعداد واحد/ ساعات دروس	

جدول (۲) دروس تربیتی

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
-	۴۸	-	۴۸	۳	اصول و فلسفه آموزش و پرورش	ت ۱
اصول و فلسفه آموزش و پرورش	۳۲	-	۳۲	۲	مبانی برنامه‌ریزی درسی	ت ۲
-	۳۲	-	۳۲	۲	سازمان و مدیریت در آموزش و پرورش	ت ۳
-	۴۸	۳۲	۱۶	۲	روش تحقیق با تأکید بر علوم تربیتی	ت ۴
-	۱۶۰	۳۲	۱۲۸	۹	جمع تعداد واحد/ ساعات دروس	

جدول ۳) دروس اصلی و تخصصی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت				پیش نیاز
			نظری	کارگاه	زمینی	رو	
۱	روانشناسی رشد	۲	۳۲	-	-	۳۲	
۲	روانشناسی یادگیری	۲	۳۲	-	-	۳۲	روانشناسی رشد
۳	روش‌های آماری در علوم تربیتی	۲	۳۲	-	-	۳۲	
۴	روانشناسی زبان (با تأکید بر آموزش زبان فارسی)	۳	۳۲	۳۲	-	۶۴	
۵	آموزش هنر در دوره‌ی ابتدایی	۲	۱۶	۳۲	-	۴۸	روش‌های نوین یاددهی-یادگیری و کاربرد آن در دوره ابتدایی
۶	آموزش ریاضی دوره‌ی ابتدایی	۲	۱۶	۳۲	-	۴۸	روش‌های نوین یاددهی-یادگیری و کاربرد آن در دوره ابتدایی
۷	آموزش علوم تجربی دوره‌ی ابتدایی	۲	۱۶	۳۲	-	۴۸	روش‌های نوین یاددهی-یادگیری و کاربرد آن در دوره ابتدایی
۸	آموزش مطالعات اجتماعی دوره‌ی ابتدایی	۲	۱۶	۳۲	-	۴۸	روش‌های نوین یاددهی-یادگیری و کاربرد آن در دوره ابتدایی
۹	روش تدریس تربیت بدنی	۲	۱۶	۳۲	-	۴۸	
۱۰	روش تدریس تعلیمات دینی	۲	۱۶	۳۲	-	۴۸	
۱۱	روش‌های نوین یاددهی-یادگیری و کاربرد آن در دوره‌ی ابتدایی	۳	۳۲	۳۲	-	۶۴	
۱۲	تحلیل برنامه‌های درسی دوره‌ی ابتدایی	۲	۱۶	۳۲	-	۴۸	مبانی برنامه‌ریزی درسی
۱۳	تحلیل محتوای کتاب‌های درسی دوره‌ی ابتدایی (۱)	۲	۱۶	۳۲	-	۴۸	تحلیل برنامه‌های درسی دوره ابتدایی
۱۴	تحلیل محتوای کتاب‌های درسی دوره‌ی ابتدایی (۲)	۲	۱۶	۳۲	-	۴۸	تحلیل محتوای کتاب‌های درسی دوره ابتدایی (۱)
۱۵	طراحی آموزش	۲	-	-	۹۶	۹۶	روش‌های نوین یاددهی-یادگیری و کاربرد آن در دوره ابتدایی
۱۶	ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	۲	۱۶	-	-	۶۴	طراحی آموزشی
۱۷	فعالیت‌های پرورشی-اجتماعی	۲	۳۲	-	-	۳۲	
۱۸	کاربرد نرم‌افزارهای رایانه‌ای در آموزش ابتدایی	۲	۱۶	-	-	۶۴	طراحی آموزشی
۱۹	طراحی و مطالعه‌ی مسائل یادگیری و آموزش	۳	۱۶	۶۴	-	۸۰	
۲۰	زبان تخصصی (متون تخصصی در آموزش و پرورش ابتدایی)	۲	۳۲	-	-	۳۲	
جمع واحدها		۴۳	۴۱۶	۴۱۶	۱۹۲	۱۰۲۴	

جدول ۴) دروس انتخابی

پیش نیاز	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری			
	۳۲	-	۳۲	۲	آموزش و پرورش تطبیقی	۲۱
—	۳۲	-	۳۲	۲	جامعه‌شناسی آموزش و پرورش	۲۲
روانشناسی رشد	۳۲	-	۳۲	۲	روش‌های استفاده از منابع یادگیری	۲۳
روانشناسی یادگیری	۳۲	-	۳۲	۲	روانشناسی بازی	۲۴
	۳۲	-	۳۲	۲	اصول بهداشت و کمک‌های اولیه	۲۵
	۳۲	-	۳۲	۲	مشاوره‌ی کودک	۲۶
	۳۲	-	۳۲	۲	شیوه‌های مطالعه و کتاب‌خوانی	۲۷
	۲۲۴	-	۲۲۴	۱۴	جمع تعداد واحد/ ساعات دروس	

دانشجویان می‌بایست از بین دروس این جدول، تعداد ۱۰ واحد درسی را انتخاب و الزاماً بگذرانند.

فصل دوم

جدول واحدهای درسی شامل :

دروس عمومی ، تربیتی ، اصلی تخصصی ،

انتخابی تخصصی ، جبرانی

روان‌شناسی رشد

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

مدت ساعت آموزش : ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز : ندارد

هدف :

آشنایی با ویژگی‌ها و مراحل مختلف رشد و تحول جسمانی، روانی، عاطفی، هیجانی، اجتماعی و اخلاقی کودکان

سرفصل دروس :

- تعریف و تبیین مفاهیم
  - رشد Growth
  - تحول Development
  - رسش Matoration
  - یادگیری Learning
- بیان شباهت‌ها و تفاوت‌های هریک و اهمیت هماهنگی بین مفاهیم فوق
- تعریف و توضیح موضوع روان‌شناسی رشد و تحول دوران کودکی و نوجوانی
- تعریف مشخصه‌ها و ویژگی‌های هریک از مراحل کودکی و نوجوانی به‌منظور شناخت و تحقق نیازها
- بررسی آهنگ تحول و رشد کودکان (جسمانی ، ذهنی ، عاطفی ، اجتماعی ، اخلاقی) از تولد تا ۶ سالگی ، ۶-۱۲ سالگی ، ۱۲-۱۸ سالگی
- عوامل مؤثر بر رشد و تحول (ژنتیکی ، محیطی)
  - نقش خانواده و همسالان در رشد و شخصیت کودک و نوجوان
  - نقش رسانه‌های گروهی و فناوری‌های اطلاعاتی-ارتباطی در رشد و شخصیت کودک و نوجوان
- آگاهی از رشد و تحول جسمانی در دوران کودکی و نوجوانی
  - آگاهی از مراحل رشد حسی - حرکتی (نظریه پیاژه ، آرنولد گزل)
  - آگاهی از مراحل رشد اجتماعی و اخلاقی در دوران کودکی و نوجوانی (نظریه پیاژه ، کهلبرگ ، آلبرت بندورا)
- آگاهی از مراحل رشد هیجانی-عاطفی در دوران کودکی و نوجوانی (تغییرات هیجانی ، شدت نحوه‌ی بروز ، مدت) استمرار آن و نحوه مقابله معلم در شناخت بهتر یادگیرنده
- رشد جنسی-ویژگی‌های جنسی و تمایلات جنسی در دوران کودکی و نوجوانی ، تغییرات هورمونی غدد و رابطه آن با وضعیت ظاهری
- مسائل و مشکلات دوران کودکی و نوجوانی (دزدی ، دروغ‌گویی ، فرار از خانه ، کم‌رویی ، سوء استفاده جنسی ، ترس ، خشم ، مهرطلبی)

روانشناسی یادگیری

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

کد درس : ۰۲

مدت ساعت آموزش : ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز : روانشناسی رشد

هدف : آموزش نظریه ها ، مفاهیم یادگیری و کاربرد آموزشی آنها

سرفصل درس : (برای ۳۲ ساعت در یک نیمسال تحصیلی)

کلیات

- تعریف مفهوم یادگیری و انتقادات وارد بر آن
- اهمیت یادگیری در طول زندگی (بدو تولد و دوره‌های مختلف زندگی)
- ارتباط یادگیری با رشد و تحول عصب شناختی و جسمانی (دیدگاه گزل، دونالددهب)

تبیین نظریه ها و انواع یادگیری

- نظریه رفتاری (ثرندایک، اسکینر)
- نظریه شناختی (برونر، آیزنر، آزوبل)
- نظریه اجتماعی (بندورا، ویگوتسکی)

عوامل مؤثر بر کیفیت یادگیری

- شرایط یادگیرندگان
- برنامه درسی
- فرایند یاددهی-یادگیری
- سازمان‌دهی محیط یادگیری
- شرایط معلمان و بررسی نیازهای آنها
- تعامل عوامل فوق و سازمان‌دهی یادگیری

تبیین مفاهیم فراموشی، یادآوری، انتقال، راهبردهای شناختی و فراشناختی به عنوان عوامل تأثیرگذار

بر فرایند یادگیری

- بررسی عوامل مؤثر بر فراموشی در جریان یادگیری

تعریف و تبیین انگیزش در جریان یادگیری

- اهمیت و معنای انگیزش

- نظریه‌های انگیزش

- نظریه انسان‌گرایان در انگیزش (نظریه‌ی انگیزش مازلو)

- نظریه‌های رفتارگرایی در انگیزش

- انگیزش درونی و بیرونی

- راهبردهای افزایش انگیزش درونی

- نظریه‌های شناختی در انگیزش (نظریه اسناد)

نقش تنبیه و بدرفتاری در فرایند یاددهی-یادگیری

- تنبیه بدنی و اثر آن در کاهش انگیزه و افت تحصیلی

- بدرفتاری هیجانی (توهین، تحقیر، تمسخر، بی‌توجهی)

تعریف مشکلات و اختلالات یادگیری در دانش‌آموزان

- اختلالات یادگیری خواندن، مشخصه و ویژگی‌ها و راه‌حل

- اختلالات دیکته، مشخصه و ویژگی‌ها و راه‌حل

- اختلالات ریاضی، مشخصه و ویژگی‌ها و راه‌حل

روش‌های آماری در علوم تربیتی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

کد درس : ۰۳

مدت ساعت آموزش : ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز : ندارد

هدف :

۱- آشنایی با مفاهیم اساسی علم آمار

۲- آشنایی با کاربرد آمار توصیفی در تعلیم و تربیت

۳- آشنایی با قواعد اصلی احتمالات و کاربرد آن‌ها

۴- آشنایی با روش‌های تجزیه و تحلیل آماری در آموزش و پرورش

سرفصل دروس :

- مفاهیم اساسی علم آمار* تعریف و اهمیت کاربرد آمار در علوم تربیتی

- توزیع فراوانی‌ها و روش‌های گرافیک (رسم جدول و نمودار)

- معیارهای تمایل مرکزی (میان، نما و میانگین)

- شاخص‌های پراکندگی، چولگی و پخش (دامنه تغییر، نقاط درصدی، انحراف استاندارد واریانس)

- احتمالات و توزیع دوجمله‌ای

- منحنی طبیعی

- همبستگی، پیش‌بینی و همبستگی

- روش‌های نمونه‌گیری

- تست‌های معنی‌دار بودن

- مقایسه‌ی فراوانی‌های مشهود با فراوانی‌های موردانتظار و تست کا دو.

روان‌شناسی زبان (با تأکید بر آموزش زبان فارسی)

تعداد واحد : $1 + 2 = 3$

کد درس : ۰۴

نوع واحد : نظری و عملی

مدت ساعت آموزش : ۶۴ ساعت

پیش‌نیاز : ندارد

هدف : آشنایی با زبان‌شناسی آموزش زبان فارسی

سرفصل دروس شامل :

فصل اول : کلیات

- تفاوت روان-زبان‌شناسی (Psycholinguistics) و روان‌شناسی زبان (Psychology of language)
- موضوع روان‌شناسی زبان
- انواع روان‌شناسی زبان (شاخه‌های روان‌شناسی زبان)
- تاریخچه‌ی روان‌شناسی زبان
- روان‌شناسی زبان به عنوان علمی میان رشته‌ای
- روان‌شناسی زبان به عنوان یکی از علوم سازنده‌ی علم شناخت
- روان‌شناسی زبان و مدل پردازش اطلاعات
- دانش زبانی
- ساختار زبان و حوزه‌های زبان‌شناسی
- واج و واج‌شناسی
- تکواژ و صرف
- گروه و نحو
- جمله و نحو
- معنی و معنی‌شناسی و کاربردشناسی

فصل دوم : درک زبان شامل :

- خواندن
- انواع خواندن
- آمادگی برای خواندن
- مراحل خواندن
- مدل‌های درک خواندن

- مدل‌های داده بنیاد
- مدل‌های مفهوم بنیاد
- مدل‌های تعاملی
- فصل سوم : تولید زبان شامل :**
  - نوشتن
  - انواع نوشتن
  - آمادگی برای نگارش
  - مدل‌های نگارش
- فصل چهارم : واژگان شامل :**
  - واژگان ذهنی
  - سازمان واژگان ذهنی
  - مدل‌های دستیابی واژگانی
  - انواع واژگان
  - واژگان و خواندن
  - واژگان و نگارش
- فصل پنجم : فراگیری زبان شامل :**
  - مرحله‌ی پیش زبانی
  - مرحله‌ی زبانی
  - مرحله‌ی تک واژه‌ای
  - مرحله‌ی گفتار تلگرافی
  - رشد نحو
  - رشد واژگان
- فصل ششم : زبان و تفکر شامل :**
  - فرضیه‌ی سایپر، ورف
  - نسبت زبان، جبر زبانی
  - روایت قوی فرضیه
  - روایت ضعیف فرضیه
  - انتقاد روش (Rosch) بر فرضیه

آموزش هنر در دوره ابتدایی

تعداد واحد : $2 = 1 + 1$

نوع واحد : نظری و عملی

مدت ساعت آموزش : ۴۸ ساعت

پیش‌نیاز : کد ۱۱

کد درس : ۰۵

هدف : پس از پایان درس، انتظار می‌رود دانشجویان دانش، مهارت و نگرش‌های زیر را کسب کنند.

- توانایی تدوین اهداف، روش تدریس و شیوه‌ی ارزش‌یابی برنامه درسی هنر
- توانایی طراحی فعالیت‌های یادگیری متناسب با برنامه درسی هنر
- توانایی بهره‌گیری از روش‌های فعال یادگیری در آموزش موضوعات مختلف هنری
- توانایی پرورش قدرت خلاقیت و تخیل دانش‌آموزان
- توجه به رویکرد تلفیق در آموزش

فصل اول : کلیات شامل :

- اهمیت، ضرورت و فلسفه وجودی درس هنر در دوره ابتدایی
- نقش آموزش هنر در شخصیت فردی و اجتماعی دانش‌آموزان
- نقش آموزش هنر در پرورش حس زیبایی‌شناسی
- پرورش قدرت تخیل و ذهنیت فردی دانش‌آموزان
- تقویت و هماهنگی حواس از طریق فعالیت‌های هنری
- نقش تربیت هنری در یادگیری و آموزش سایر موضوعات درسی
- چگونگی تلفیق رشته‌های مختلف هنری در آموزش هنر
- نقش خانواده و مدرسه در آموزش هنر
- ضرورت توجه به تفاوت‌های فردی در آموزش هنر

فصل دوم : روش‌های آموزش و ارزش‌یابی درس هنر شامل :

- روش مطالعه مستقل، یادگیری مشارکتی و کاوشگری و نقش آن در توسعه مهارت‌ها و نگرش‌های هنری
- روش مطالعه مستقل، یادگیری مشارکتی و کاوشگری و نقش آن در پرورش ابعاد شخصیت دانش‌آموزان
- نقش معلم و دانش‌آموز در روش مطالعه مستقل، یادگیری و کاوشگری
- آموزش درس هنر با تأکید بر رویکرد تلفیق موضوعات مختلف در رشته هنر
- بازی، خلاقیت و ایجاد لحظه‌های شاد در اجرای فعالیت‌های هنری
- نحوه‌ی سازمان‌دهی منابع، شرایط، فضا و ... متناسب با ارزش‌های یادگیری مشارکتی، کاوشگری و مطالعه‌ی مستقل
- ارزش‌یابی از یادگیری براساس روش یادگیری مشارکتی-کاوشگری و مطالعه مستقل
- موانع، مشکلات و محدودیت‌ها در آموزش هنر
- نحوه‌ی تدارک منابع یادگیری در اجرای فعالیت‌های یادگیری

فصل سوم : طراحی آموزشی

- طراحی آموزشی براساس هریک از روش‌های یادگیری مشارکتی-کاوشگری و مطالعه مستقل

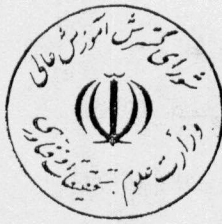
آموزش ریاضی در دوره‌ی ابتداییتعداد واحد : $2 = 1 + 1$

نوع واحد : نظری و عملی

مدت ساعت آموزش : ۴۸ ساعت

پیش‌نیاز : کد ۱۱

هدف :

کد درس : ۰۶

- درک اهمیت و ضرورت آموزش ریاضی
  - کسب مهارت در ایجاد ارتباط بین آموزش ریاضی و دیگر موضوعات دوره
  - آشنایی با نظریه‌های یادگیری و ارتباط آن با آموزش ریاضی
  - آشنایی با ساختار تفکر شهودی و اهمیت آن در آموزش ریاضی
  - آشنایی با شیوه‌های آموزش و ارزش‌یابی از یادگیری ریاضی براساس الگوهای فراشناخت و حل مسأله
  - آشنایی با منابع و تجهیزات و چگونگی بهره‌گیری از آنها در آموزش و ارزش‌یابی از یادگیری ریاضی
  - آشنایی با موانع، مشکلات و محدودیت‌های در آموزش و ارزش‌یابی از یادگیری ریاضی براساس الگوی فراشناخت و حل مسأله
  - کسب مهارت در طراحی درس براساس الگوهای فراشناخت و حل مسأله
  - پرورش نگرش‌های ضروری جهت فعال کردن دانش‌آموزان در «خودآموزی»
- سرفصل‌های درس :

فصل اول : کلیات شامل :

- مفاهیم ، تعاریف ، اصول و اهمیت فلسفه وجودی درس آموزش ریاضی در برنامه‌ی درسی دوره‌ی ابتدایی.
- آموزش ریاضی و طبیعت
- آموزش ریاضی و زندگی روزمره
- آموزش ریاضی و پرورش مهارت‌های فرایند تفکر
- آموزشی ریاضی و فن‌آوری
- آموزش ریاضی و دروس دیگر

فصل دوم : نظریات یادگیری و آموزش ریاضی شامل :

- نظریه رفتارگرایی و آموزش ریاضی

- نظریه ساختارگرایی و آموزش ریاضی

- نظریه فراشناخت و آموزش ریاضی

کار عملی: ارائه مثال‌هایی از کاربرد نظریات یادگیری در آموزش ریاضی (از کتاب‌های درسی

دوره‌ی ابتدایی کشف و یا تولید شود)

فصل سوم: تفکر شهودی شامل:

- تفکر شهودی چیست؟

- نقش و اهمیت تفکر شهودی در آموزش ریاضی

- استفاده از تفکر شهودی در آموزش ریاضی

- روش حل مسأله و تفکر شهودی

- مدل چهار مرحله‌ای جرج پولیا و راهبردهای حل مسأله

فصل سوم: آموزش ریاضی شامل:

- طراحی چند مسأله براساس مدل پولیا

- روش‌های تدریس و ارزش‌یابی یادگیری ریاضی براساس الگوی فراشناخت و حل مسأله

- فرایند تدریس و ارزش‌یابی یادگیری ریاضی براساس الگوی فراشناخت و حل مسأله

- تأثیر به‌کارگیری الگوی فراشناخت (در تدریس و ارزش‌یابی ریاضی) در توسعه مفاهیم،

نگرش‌ها و مهارت‌های مرتبط با آموزش ریاضی

- نقش معلم و دانش‌آموز در آموزش ریاضی براساس الگوی فراشناخت و حل مسأله

- تدریس و ارزش‌یابی از یادگیری براساس الگوی فراشناخت و امکان تلفیق موضوعات درسی

مختلف

- سازمان‌دهی منابع، شرایط، امکانات، فضاها، ... در آموزش ریاضی بر اساس الگوی فراشناخت

و حل مسأله

- موانع، مشکلات و محدودیت‌های آموزش ریاضی براساس الگوی فراشناخت و حل مسأله

- طراحی آموزش و ارزش‌یابی یادگیری ریاضی براساس الگوی فراشناخت و حل مسأله

=

فصل چهارم:

- آشنایی با NCTM و استانداردهای آن

- استانداردهای آموزش و ارزش‌یابی ریاضی

- تولیدچند نمونه ابزار برای ارزش‌یابی از یادگیری یک یا چند مفهوم ریاضی براساس الگوی

فراشناخت و حل مسأله

آموزش علوم تجربی دوره‌ی ابتدایی

تعداد واحد : $2 = 1 + 1$

نوع واحد : نظری و عملی

مدت ساعت آموزش : ۴۸ ساعت

پیش‌نیاز : کد ۱۱

هدف :

- آشنایی با فلسفه و هدف‌های آموزش علوم
- آشنایی با سیر تحول در آموزش علوم
- آشنایی با نقش معلم در برنامه‌ی آموزش علوم (مهارت‌های حرفه‌ای ، نگرش‌های ضروری)
- کسب مهارت در زمینه‌ی تلفیق موضوعات درسی مختلف با درس علوم
- کسب مهارت در برقراری ارتباط بین آموزش علوم و زندگی
- آشنایی با چگونگی مناسب‌سازی فضای مدرسه برای تحقق هدف‌های برنامه‌ی درسی علوم
- آشنایی با مهارت‌های پایه در آموزش علوم ابتدایی
- کسب مهارت در به کارگیری مهارت‌های پایه آموزش علوم در تدریس

سرفصل‌های درس :

فصل اول : کلیات شامل :

- مفاهیم و تعاریف در آموزش علوم
- ضرورت و اهمیت آموزش علوم در برنامه‌ی درسی دوره‌ی ابتدایی
- مروری بر تحول در هدف‌های آموزش علوم
- هدف‌های نوین در آموزش علوم (مهارت‌ها، نگرش‌ها و دانستنی‌ها)

فصل دوم : آموزش علوم شامل :

- رویکرد ساختارگرایی در آموزش علوم
- راهبردهای آموزش علوم (تحریک کنجکاوی ، پرسش‌گری ، لذت‌بخش کردن)
- فنون مشارکت دادن فراگیران در فرایند آموزش علوم
- نگرش‌های اساسی در آموزش علوم و نقش معلم در پرورش آن‌ها
- نقش دانش معلم در فعال کردن فرایند یادگیری
- روش‌های پرورش مهارت‌های فرایند تفکر
- روش‌های غنی‌سازی برنامه آموزش علوم
- کار عملی : تولید محتوای آموزشی (یک درس) بر اساس رویکرد تلفیق آموزش علوم با سایر موضوعات درسی و توجه به آموخته‌های فصل
- فصل سوم : روش‌های تدریس و ارزش‌یابی شامل :

الف - روش انتقالی

- یادگیری از طریق روش انتقالی و مراحل آن
  - روش انتقالی و توسعه مفاهیم، نگرش‌ها و مهارت‌های مرتبط با آموزش علوم
  - نقش معلم و دانش‌آموز در آموزش علوم به طریق روش انتقالی
  - روش انتقالی و امکان تلفیق موضوعات مختلف در آموزش علوم
  - سازمان‌دهی منابع، شرایط، امکانات، فضاها، ... در آموزش علوم به روش انتقالی
  - شادی، بازی و خلاقیت در یادگیری علوم به روش انتقالی
  - ارزش‌یابی از یادگیری دانش‌آموزان در آموزش علوم به روش انتقالی
  - موانع، مشکلات و محدودیت‌ها در آموزش علوم تجربی به روش انتقالی
- فعالیت عملی:** طراحی آموزشی یک واحد یادگیری آموزش علوم تجربی براساس روش انتقالی

ب - روش فرایندی

- یادگیری از طریق روش فرایندی و مراحل آن
  - نقش روش فرایندی در توسعه مفاهیم، نگرش‌ها و مهارت‌های مرتبط با آموزش علوم تجربی
  - نقش معلم و دانش‌آموز در آموزش علوم به روش فرایندی
  - روش فرایندی و امکان تلفیق موضوعات مختلف در آموزش علوم
  - سازمان‌دهی منابع، شرایط، امکانات، فضاها، ... در آموزش علوم به روش فرایندی
  - شادی، بازی و خلاقیت در یادگیری به روش فرایندی
  - ارزش‌یابی از یادگیری دانش‌آموزان در آموزش علوم به روش فرایندی
  - موانع، مشکلات و محدودیت‌ها در آموزش علوم به روش فرایندی
- فعالیت عملی:** طراحی آموزشی یک واحد یادگیری آموزش علوم تجربی براساس روش فرایندی

ج - روش تعاملی

- یادگیری از طریق روش تعاملی و مراحل آن
  - نقش روش تعاملی در توسعه مفاهیم، نگرش‌ها و مهارت‌های مرتبط با آموزش علوم
  - نقش معلم و دانش‌آموز در آموزش علوم به روش تعاملی
  - روش تعاملی و امکان تلفیق موضوعات مختلف در آموزش علوم
  - سازمان‌دهی منابع، شرایط، امکانات، فضاها، ... در آموزش علوم به روش تعاملی
  - شادی، بازی و خلاقیت آموزش علوم به روش تعاملی
  - ارزش‌یابی از یادگیری دانش‌آموزان در درس علوم تجربی به روش تعاملی
  - موانع، مشکلات و محدودیت‌ها در آموزش علوم به روش تعاملی
- فعالیت عملی:** طراحی آموزشی یک واحد یادگیری آموزش علوم تجربی براساس روش تعاملی

آموزش مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی

تعداد واحد : $2 = 1 + 1$

نوع واحد : نظری - عملی

مدت ساعت آموزش : ۴۸ ساعت

پیش‌نیاز : کد ۱۱

اهداف :

پس از پایان درس انتظار می‌رود دانشجویان :

- ۱- با مبانی و اهداف برنامه درسی مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی آشنا شوند.
- ۲- با رویکردهای آموزشی مطالعات اجتماعی آشنا شده و توانایی بهره‌گیری از آن را به دست آورند.
- ۳- با اصول و روش‌های تدریس مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی آشنا شوند.
- ۴- با منابع یادگیری، مواد و وسایل آموزشی در تدریس مطالعات اجتماعی آشنا شوند.
- ۵- در تدریس مطالعات اجتماعی دوره ابتدایی توانایی لازم را به دست آورند.

سرفصل‌ها :

فصل اول : مفاهیم و تعاریف

- ۱- تعریف مطالعات اجتماعی
- ۲- ضرورت و اهمیت تربیت اجتماعی
- ۳- خاستگاه و جایگاه برنامه درسی مطالعات اجتماعی
- ۴- مطالعات اجتماعی و زندگی

فصل دوم : مبانی و اهداف و اصول مطالعات اجتماعی

- ۱- مبانی اجتماعی مطالعات اجتماعی
- ۲- مبانی روان‌شناختی مطالعات اجتماعی
- ۳- مبانی فلسفی مطالعات اجتماعی
- ۴- اهداف برنامه درسی مطالعات اجتماعی
- اصول حاکم بر انتخاب و سازمان‌دهی محتوا
- ۱- تلفیق مهارت‌ها و مفاهیم در حوزه‌های یادگیری
- ۲- تأکید بر فرهنگ و نظام ارزشی جامعه
- ۳- توجه به پدیده‌ها و رویدادهای پیرامون زندگی دانش‌آموز
- ۴- توجه به کاربردی بودن در انتخاب محتوا
- ۵- لزوم برقراری ارتباط با سایر دروس دوره ابتدایی و بهره‌گیری از آن‌ها در تمرین‌های برنامه مطالعات اجتماعی

- ۶- توجه به تجربیات دانش‌آموزان در سازمان‌دهی محتوا

اصول حاکم بر روش‌های تدریس :

- ۱- استفاده از پدیده‌ها و رویدادهای زندگی دانش‌آموز
- ۲- مواجهه ساختن دانش‌آموز با مسائل و معماهای مناسب
- ۳- بهره‌گیری از مجموعه قوا و احساسات دانش‌آموز
- ۴- ارتباط دادن دروس مطالعات اجتماعی با سایر دروس دوره ابتدایی
- ۵- تأکید بر تجارب اجتماعی دانش‌آموز

کار عملی :

- ۱- فهرست مثال‌هایی از کاربرد اصول در انتخاب و سازمان‌دهی محتوا
  - ۲- بیان ارتباط اصول با مبانی موردنظر در آموزش مطالعات اجتماعی
- فصل سوم : روش‌های تدریس در مطالعات اجتماعی**

الف- روش مشاهده

- ۱- تعریف یادگیری از طریق مشاهده، مراحل روش مشاهده، مبانی نظری روش
- ۲- نقش روش مشاهده در توسعه مفاهیم، نگرش‌های مرتبط با آموزش درس مطالعات اجتماعی
- ۳- نقش معلم و دانش‌آموزان در روش مشاهده
- ۴- توجه به رویکرد تلفیقی در آموزش مطالعات اجتماعی به روش مشاهده
- ۵- سازمان‌دهی منابع، شرایط و امکانات، فضاها و ... در آموزش مطالعات اجتماعی به روش مشاهده
- ۶- ارزش‌یابی از یادگیری به روش مشاهده در آموزش مطالعات اجتماعی
- ۷- موانع، مشکلات و محدودیت‌ها در آموزش مطالعات اجتماعی به روش مشاهده

فعالیت عملی:

طراحی آموزشی یک واحد یادگیری مطالعات اجتماعی براساس روش مشاهده توسط دانشجویان

ب- روش حل مسئله

- ۱- تعریف روش حل مسئله، شرایط اجرای روش حل مسئله، مراحل روش حل مسئله
- ۲- نقش روش حل مسئله در توسعه مفاهیم، نگرش‌های مرتبط با آموزش درس مطالعات اجتماعی
- ۳- نقش معلم و دانش‌آموزان در روش حل مسئله
- ۴- توجه به رویکرد تلفیقی در آموزش مطالعات اجتماعی به روش حل مسئله
- ۵- سازمان‌دهی منابع، شرایط و امکانات، فضاها و ... در آموزش مطالعات اجتماعی به روش حل مسئله
- ۶- ارزش‌یابی از یادگیری به روش حل مسئله در آموزش مطالعات اجتماعی
- ۷- موانع، مشکلات و محدودیت‌ها در آموزش مطالعات اجتماعی به روش حل مسئله

فعالیت عملی :

طراحی آموزشی یک واحد یادگیری مطالعات اجتماعی براساس روش حل مسئله توسط دانشجویان

فصل سوم

سرفصل دروس شامل :

اصلی - تخصصی و اختیاری

ج- روش بحث گروهی

- ۱- تعریف روش بحث گروهی، ویژگی موضوعاتی که می‌توان به روش بحث گروهی آموزش داد، مراحل اجرای روش بحث گروهی
- ۲- نقش، روش بحث گروهی در توسعه مفاهیم، نگرش‌ها مرتبط با آموزش درس مطالعات اجتماعی
- ۳- نقش معلم و دانش‌آموزان در روش بحث گروهی
- ۴- توجه به رویکرد و تلفیقی در آموزش مطالعات اجتماعی به روش بحث گروهی
- ۵- سازمان‌دهی منابع، شرایط و امکانات، فضاها و ... در آموزش مطالعات اجتماعی به روش بحث گروهی
- ۶- ارزش‌یابی از یادگیری به روش بحث گروهی در آموزش مطالعات اجتماعی
- ۷- موانع، مشکلات و محدودیت‌ها در آموزش مطالعات اجتماعی به روش بحث گروهی

فعالیت عملی

طراحی آموزشی یک واحد یادگیری مطالعات اجتماعی براساس روش حل مسئله توسط دانشجویان

د- روش بازآفرینی

- ۱- تعریف روش بازآفرینی، شرایط اجرا، مراحل روش بازآفرینی
- ۲- نقش روش بازآفرینی در توسعه مفاهیم، نگرش‌ها مرتبط با آموزش درس مطالعات اجتماعی
- ۳- نقش معلم و دانش‌آموزان در روش بازآفرینی
- ۴- توجه به رویکرد تلفیقی در آموزش مطالعات اجتماعی به روش بازآفرینی
- ۵- سازمان‌دهی منابع، شرایط و امکانات، فضاها و ... در آموزش مطالعات اجتماعی به روش بازآفرینی
- ۶- ارزش‌یابی از یادگیری به روش بازآفرینی در آموزش مطالعات اجتماعی
- ۷- موانع، مشکلات و محدودیت‌ها در آموزش مطالعات اجتماعی به روش بازآفرینی

فعالیت عملی :

طراحی آموزشی یک واحد یادگیری مطالعات اجتماعی براساس روش بازآفرینی توسط دانشجویان

ارزش‌یابی :

فعالیت عملی و کار گروهی ۱۰ نمره

ارزش‌یابی کتبی ۱۰ نمره

روش تدریس تربیت بدنی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری و عملی

مدت ساعت آموزش : ۴۸ ساعت

پیش نیاز : ندارد

کد درس : ۰۹

هدف :

سرفصل درس :

روش تدریس تعلیمات دینی دوره ابتدایی

تعداد واحد : $1 + 1 = 2$

کد درس : ۱۰

نوع واحد : نظری - عملی

مدت ساعت آموزش : ۴۸ ساعت

پیش نیاز : ندارد

هدف :

- ۱- آشنایی با مبانی و اهداف برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی
- ۲- آشنایی با اصول تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی
- ۳- آشنایی با رویکردهای آموزشی برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی
- ۴- آشنایی با شیوه‌های آموزش برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی
- ۵- آشنایی با منابع یادگیری برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی
- ۶- آشنایی با شیوه‌های ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی
- ۷- کسب مهارت در تدریس مواد آموزشی تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی
- ۸- کسب مهارت در تولید نگرش‌های جدید و توسعه‌ی آن با بهره‌گیری از منابع یادگیری (دین و زندگی)

سرفصل درس :

اصول :

- ۱- استفاده از تحریک کنجکاوی دانش‌آموزان به منظور بهره‌گیری از فطرت آن‌ها در تعلیم و

تربیت دینی

- ۲- استفاده از روش‌های آموزش فعال

- ۳- استفاده از روش‌های هنری و زیبایی‌شناسی در تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی

- ۴- بهره‌گیری از برخوردهای سلبی به جای برخوردهای اثباتی در تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی

- ۵- تأکید بر تجارب ملموس و محسوس (مسائل زندگی) دانش‌آموزان در تعلیم و تربیت دینی

دوره ابتدایی

- ۶- پیش‌بینی فرصت‌های یادگیری متناسب با قابلیت‌های متفاوت دانش‌آموزان دوره ابتدایی (انعطاف)

۷- بهره‌گیری از الگوهای عملی قابل پذیرش برای مخاطبان از زندگی ائمه (ع) در تعلیم و تربیت

دینی دوره ابتدایی

۸- برقراری ارتباط با سایر دروس دوره ابتدایی

۹- پرهیز از موارد اختلاف ادیان و مذاهب در تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی

۱۰- انعطاف در برخورد با دریافت‌های ذهنی دانش‌آموزان در زمینه‌ی مفاهیم دینی

فصل اول

۱- معنا و مفهوم تعلیم و تربیت دینی (تربیت دینی چیست و چه نیست؟)

۲- اهمیت و ضرورت تعلیم و تربیت دینی در دوره ابتدایی

۳- فرایند درونی‌سازی تربیت دینی

۴- مشارکت، همکاری و احترام متقابل، راهی برای شکل‌گیری انضباط درونی

۵- نقش معلم در تعلیم و تربیت دینی (رشد ارزش‌های دینی)

۶- نقش خانواده در تعلیم و تربیت دینی (رشد ارزش‌های دینی)

۷- نقش مدرسه و دیگر نهادهای اجتماعی در تعلیم و تربیت دینی (رشد ارزش‌های دینی)

۸- معارف دینی مناسب کودکان دوره ابتدایی

۹- نگرش‌های اساسی در تربیت دینی کودکان دوره ابتدایی (زیبایی‌شناسی، زیبایی دوستی،

مهربانی، همدردی، دستگیری و ...)

فصل دوم

۱- روش تدریس و ارزش‌یابی

۲- مدل‌های آموزشی و تعلیم و تربیت دینی

۳- انواع مدل‌های آموزشی در تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی (مدل انتقالی، تعاملی،

کاوشگری)

۴- نقش معلم و دانش‌آموز در هریک از مدل‌های آموزشی تعلیم و تربیت دینی

۵- نقش هریک از مدل‌های آموزشی در سطوح مختلف دانش، مهارت و نگرش در تعلیم و تربیت دینی

۶- طراحی آموزشی با بهره‌گیری از مدل‌های آموزشی برای آموزش مفاهیم در تعلیم و تربیت

دینی و شیوه‌ی ارزش‌یابی از آن

روش‌های نوین یاددهی-یادگیری و کاربرد آن در دوره‌ی ابتدایی

تعداد واحد : ۳ واحد ۲ + ۱

نوع واحد : نظری و عملی

مدت ساعت آموزش : ۶۴ ساعت

پیش‌نیاز : ندارد

اهداف :

انتظار می‌رود دانشجویان پس از پایان درس، دانش و مهارت‌های زیر را به‌دست آورند.

- ۱- با ویژگی‌های یادگیری در دوره‌ی ابتدایی آشنا شوند.
- ۲- با ویژگی‌های روش‌های نوین یاددهی-یادگیری، مراحل و روش‌های آن آشنا شوند.
- ۳- روش‌های موردنظر را در طراحی تدریس به‌کار گیرند.

سرفصل دروس :

فصل اول : ویژگی‌های یادگیری در دوره‌ی ابتدایی

- عینی بودن
- عملی بودن
- سیال بودن
- ذوقی بودن
- تلفیقی بودن

فصل دوم : روش کاوشگری

ویژگی‌های روش کاوشگری

مراحل تدریس :

- ۱- رویارویی با مسأله
- ۲- گردآوری داده‌ها
- ۳- بررسی و آزمایش داده‌ها و مجزاکردن متغیرها
- ۴- سازمان‌دهی، نظم یک توضیح
- ۵- تحلیل جریان کاوشگری.
- اثرات آموزشی و پرورش :
- ۶- مهارت‌های جریان علمی
- ۷- راهبردهایی برای کاوشگری خلاق
- ۸- روح خلاقیت
- ۹- استقلال دریادگیری
- ۱۰- تحمل ابهام

فصل سوم: روش کسب مفهوم (مهارت‌های اساسی تفکر)

ویژگی‌های روش کسب مفهوم

مراحل تدریس:

۱- عرضه‌ی مطالب و شناسایی مفهوم

۲- آزمون دست‌یابی به مفهوم

(در این مرحله دانش‌آموزان دریافت خود از مفهوم را به وسیله ارائه مثال‌هایی از خود ارزیابی می‌کند.)

تحلیل راهبردهای تفکر:

- دانش‌آموزان به شرح تفکر می‌پردازند

- دانش‌آموزان نقش فرضیه‌ها را به بحث می‌گذارند.

اثرات آموزشی و پرورشی:

- شناخت ماهیت مفاهیم

- شناخت راهبردی مفهوم‌سازی

- آگاهی از دیدگاه‌های دیگران

- استدلال استقرایی

فصل چهارم: روش تفکر استقرایی

- ویژگی‌های روش تفکر استقرایی

مراحل تدریس:

- گردآوری اطلاعات از موارد جری

- طبقه‌بندی (گروه‌بندی)

- تعیین عنوان برای هر طبقه

- تعیین روابط

- استنباط

- پیشگویی نتایج، توضیح پدیده‌های ناآشنا

- بررسی پیشگویی و فرضیه

- تصدیق پیشگویی

اثرات آموزشی و پرورشی:

- فرایند شکل‌گیری مفهوم

- توجه به منطق اندیشه عملی

- آگاهی از ماهیت دانش

فصل پنجم : روش یادگیری مشارکتی

- ویژگی‌های یادگیری مشارکتی

مراحل تدریس :

الف) طرح موضوع مشارکت

ب) ایجاد وابستگی مثبت و پاسخگویی فردی

ج) تقویت مهارت‌های اجتماعی مورد نیاز

د) مراقبت از تعامل موثر و ارزیابی

اثرات آموزشی و پرورشی :

- رشد اجتماعی

- فهم قضاوت‌های دیگران

- کنترل خود

- عمق یادگیری

فصل ششم : روش تدریس بارویکرد فراشناخت

- ویژگی‌های روش تدریس به طریق فراشناخت

مراحل تدریس :

- توضیح انتظارات به دانش‌آموز

- بیان فرایند راه یادگیری توسط دانش‌آموز

- توجه دادن به نکات برجسته فرایند

- کمک به دانش‌آموز برای فهم نقاط ضعف و قوت

- مروری دوباره به فرایند

اثرات آموزشی و پرورشی :

- شناخت توانایی‌های خود

- روحیه خود ارزیابی

- اصلاح یادگیری

تحلیل برنامه‌های درسی دوره ابتدایی

تعداد واحد: $1 + 1 = 2$

نوع واحد: نظری و عملی

مدت ساعت آموزش: ۴۸ ساعت

پیش‌نیاز: مبانی برنامه ریزی درسی

اهداف: انتظار می‌رود پس از پایان درس، دانشجو معلمان به دانش و مهارت‌های زیر دست یابند.

کد درس: ۱۲

- ۱- آشنایی با فلسفه و اهداف برنامه‌های درسی دوره ابتدایی
  - ۲- آشنایی با ساختار برنامه‌های درسی دوره ابتدایی
  - ۳- آشنایی با شیوه تحلیل برنامه‌های درسی دوره ابتدایی
  - ۴- کسب توانایی عملی در تحلیل برنامه‌های درسی دوره ابتدایی
- سرفصل دروس:

فصل اول: آشنایی با ساختار برنامه‌های درسی

- ۱- رویکردهای برنامه درسی
- ۲- اهداف کلی برنامه‌های درسی دوره ابتدایی
- ۳- اصول حاکم بر برنامه‌های درسی دوره ابتدایی
- ۴- جدول وسعت و توالی مفاهیم، مهارت‌ها و نگرش‌ها
- ۵- روشهای یاددهی یادگیری
- ۶- روش‌های ارزشیابی
- ۷- اشاعه برنامه درسی
- ۸- تعیین شرایط اجرا

فصل دوم: تحلیل برنامه‌های درسی از حیث اعتبار درونی

- ۱- بررسی اهداف، اصول و رویکردهای برنامه درسی
- ۲- بررسی ارتباط عمودی مفاهیم برنامه‌های درسی دوره ابتدایی
- ۳- بررسی ارتباط افقی مفاهیم برنامه‌های درسی در یک پایه
- ۴- بررسی روشها تدریس پیشنهادی در دوره ابتدایی از حیث هماهنگی با یکدیگر
- ۵- بررسی روشهای ارزشیابی پیشنهادی در دوره ابتدایی از حیث هماهنگی با یکدیگر
- ۶- تحلیل ابزارهای ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دوره ابتدایی
- ۷- بررسی تناسب صلاحیت‌های حرفه‌ای در معلمان دوره ابتدایی با هدف‌های برنامه درسی دوره ابتدایی

فصل سوم: تحلیل برنامه‌های درسی از حیث اعتباری بیرونی

- ۱- بررسی اهداف برنامه‌های درسی به لحاظ تناسب با توانایی‌های شاگردان
- ۲- بررسی تناسب برنامه‌های درسی با زمان پیشنهادی برای تدریس
- ۳- بررسی روشهای یاددهی- یادگیری از حیث تناوب صلاحیت‌های معلمان
- ۴- بررسی روش‌های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی از حیث شرایط اجرا
- ۵- بررسی شرایط اجرایی پیشنهادی

تحلیل محتوای کتاب‌های درسی دوره ابتدایی (۱)

کد درس : ۱۳

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری - عملی

مدت ساعت آموزش : ۴۸ ساعت

پیش نیاز یا هم نیاز : تحلیل محتوای برنامه درسی دوره ابتدایی

اهداف : در پایان درس انتظار می‌رود دانشجو معلمان دانش و مهارت‌های زیر را کسب کنند.

۱- آشنایی با ساختار و ویژگی‌های کتاب‌های درسی دوره ابتدایی

۲- آشنایی با مفاهیم، اصول و روش‌های تحلیل محتوا

۳- کسب مهارت در تحلیل محتوای کتاب‌های درسی

سرفصل دروس :

فصل اول : کلیات

- ضرورت و اهمیت تحلیل محتوا

- اهداف تحلیل محتوا

- مفهوم تحلیل محتوا

- ویژگی‌های تحلیل محتوا

فصل دوم : آشنایی با ساختار و ویژگی‌های کتاب درسی

۱- قسمت مقدماتی، شامل پیش گفتار (مقدمه) فهرست

۲- قسمت میانی، شامل فصول یا واحدهای یادگیری

۳- قسمت پایانی شامل پیوست‌ها، منابع و ماخذ (کتابنامه، معنی لغات، نقشه، ...)

۴- ساختار یک فصل یا واحد یادگیری

- مقدمه واحد یادگیری یا فصل (اهداف و ضرورت موضوع)

- متن اصلی واحد یادگیری شامل مفاهیم، فعالیت‌های ضمن تدریس، پرسش‌های

ضمن تدریس، مثال‌ها تصاویر، جدول‌ها، نمودارها، نقشه‌ها، روش‌های انجام کار و ...

- قسمت پایانی واحد یادگیری شامل جمع‌بندی، خلاصه درس، نتیجه گیری، تعریف‌های

اساسی تمرین‌ها پرسش‌های پایانی، خود آزمانی و فعالیت‌های تکمیلی

فعالیت عملی : چگونه می‌توان محتوای واحدهای یادگیری را با سطوح متناوب توانایی‌ها، استعدادها و

علاقه یادگیرندگان متناسب ساخت ؟

فصل سوم : آشنایی با ساختار و ویژگی‌های کتاب کار دانش آموز

۱- تعریف کتاب کار

۲- اهداف کتاب کار

۳- اصول تدوین محتوا در کتاب

۴- ساختار کتاب کار (بخش های اصلی کتاب کار)

فعالیت عملی : بررسی رابطه بین محتوای کتاب کار و کتاب درسی دانش آموز

فصل چهارم : آشنایی با ساختار و ویژگی‌های کتاب راهنمای معلم

۱- ضرورت و اهمیت کتاب راهنمای معلم

۲- اصول تدوین محتوا در کتاب راهنمای معلم

۳- ساختار کتاب راهنمای معلم (معرفی بخشهای مختلف کتاب)

فعالیت عملی : بررسی رابطه بین محتوای کتاب کار ، کتاب درسی دانش آموز و راهنمای معلم

فصل پنجم : مراحل تحلیل محتوا

۱- تحلیل مقدماتی

۲- تعیین جامعه تحقیق

۳- تعیین فرضیه‌های تحقیق

۴- تعیین نشانه‌ها و تغییرها(نشانه چه چیزی است، چند بار تکرار می‌شود

۵- انتخاب واحد شمارش(جمله، کلمه، تمرین، تصویر.....)

۶- انتخاب روش شمارش(باضرب یا بدون ضرب)

۷- شمارش

۸- تجزیه و تحلیل

۹- تهیه گزارش

کار عملی : هر یک از دانشجویان یک فصل از کتاب درسی را انتخاب و بر اساس مراحل تعیین شده،

محتوای فصل مزبور را تجزیه و تحلیل کرده و گزارش کار را در کلاس ارائه می‌نمایند .

تحلیل محتوای کتابهای درسی دوره ابتدایی (۲)

تعداد واحد : ۲

کد درس : ۱۴

نوع واحد : نظری و عملی

مدت ساعت آموزش : ۴۸ ساعت

پیش‌نیاز : تحلیل محتوای کتابهای درسی دوره ابتدایی (۱)

اهداف : انتظار می‌رود پس از پایان درس ، دانشجویان دانش و مهارتهای زیر را کسب کنند .

- آشنایی با الگوی و مدل‌های تحلیل محتوا
- توانایی عملی تحلیل محتوای کتابهای درسی براساس الگوی تعیین شده

سرفصل دروس :

فصل اول :

- بررسی کتابهای درسی دوره ابتدای از بعد اهداف (هدفهای کلی ، جزئی ، رفتاری)
- تحلیل سطوح اهداف آموزشی دوره ابتدایی (طبقه بندی و حیطه بندی)
- ارتباط اهداف هر درس با اهداف آموزشی دوره
- بررسی اهداف آموزشی پایه با اهداف موضوع درسی در پایه

فصل دوم :

- بررسی کتابهای درسی دوره ابتدایی از بعد محتوا (متن نوشتاری ، تصاویر فعالیت‌های ضمن درس ، فعالیت‌های تکمیلی ، تمرین‌های پرسش‌ها ، اصول ، قواعد ، روش‌ها ، نمودارها ...)
- بررسی رابطه محتوا و هدف
  - بررسی رابطه محتوا و رغبت
  - بررسی محتوا و توان دانش‌آموزان
  - بررسی محتوا و زمان تدریس
  - بررسی محتوا و سودمندی
  - بررسی ارتباط عمودی محتوا کتابها درسی پنج پایه ابتدای

- بررسی ارتباط عمودی محتوای کتابهای دوره ابتدایی با دوره پیش از دبستان و راهنمایی
- بررسی ارتباط افقی محتوای کتابهای درسی دوره ابتدای در هر یک از پایه‌های تحصیلی
- بررسی رابطه بین محتوا و روشهای یاددهی- یادگیری

فصل سوم: بررسی کتاب‌های درسی دوره ابتدای از بعد ارزشیابی

- بررسی ارتباط ماهیت موضوع درسی و روشهای ارزشیابی
- بررسی ارتباط شیوه‌ها و ابزارهای ارزشیابی با محتوا
- بررسی شیوه‌ها و ابزارهای ارزشیابی با اصول یادگیری

فصل چهارم: بررسی کتاب‌های درسی دوره ابتدایی از حیث توزیع مفاهیم (حوزه‌های مختلف)

- بررسی ارتباط بین مواد آموزشی یک موضوع درسی در یک پایه (کتاب درسی ، راهنمای معلم ، کتاب معلم یا توزیع متناسب در پایه های مختلف یک دوره یا توزیع متناسب مفاهیم در کتاب‌های درسی یک پایه)

راهکارهای ارائه درس ؛ برای کار عملی در تحلیل محتوا لازم است :

- ۱- تعاریف لازم درخصوص هر یک از مفاهیم مورد نظر در کلاس درس ارائه شود
- ۲- (محتوا ، هدف ، ارتباط عمودی ، اهداف آموزشی ، متن نوشتاری و ...)
- ۳- هر یک از مفاهیم ، اصطلاحات و روش‌ها با ارائه مثال‌ها و مصادیق روشن و واضح با استفاده از محتوای کتاب درسی تبیین شود .
- ۴- هر یک از دانشجویان با انتخاب یکی از مدل‌ها ، محتوای یکی از کتابهای درسی دوره ابتدایی را تحلیل و گزارش آن را در کلاس ارائه دهند .

طراحی آموزشی

تعداد واحد : $2 = 1 + 1$

نوع واحد : نظری - عملی

مدت ساعت آموزش : ۴۸ ساعت

پیش نیاز : کد ۱۱

اهداف :

۱- آشنایی با رویکردهای طراحی آموزشی

۲- آشنایی با روش‌های طراحی آموزشی

۳- توانایی توسعه یا اصلاح برنامه‌ی درسی جهت کارآمدتر کردن آن

سرفصل درس :

فصل اول : رویکردهای طراحی آموزشی

۱- ضرورت آشنایی با طراحی آموزشی

۲- رویکردهای موجود در طراحی آموزشی

۲-۱- رویکرد آموزشی تجربی: تدریس به عنوان برانگیزاننده فعالیت‌های دانش‌آموزان و تشویق آن‌ها به

تعامل با برنامه درسی

۲-۲- خاستگاه آموزش تجربی (نظریه خودشکوفایی مزلو ، عقاید پستالوزی ، رویکرد کودک‌مدار دیویی)

۲-۳- نظریات دیویی در آموزش تجربی (آموزش شغلی ، روان‌شناختی کردن یادگیری ، انضباط و همکاری)

۲-۴- نظریات پیازه در آموزش تجربی (تعامل محیطی ، مواد عینی و حرکت)

۳- آموزش نظام‌دار

۳-۱- مفهوم تدریس در رویکرد آموزش نظام‌دار

۳-۲- خاستگاه آموزش نظام‌دار (جنبش پیشرو ، رفتارگرایی ، تجزیه و تحلیل مفهومی)

۳-۳- نقش رفتارگرایان در تکوین آموزش نظام‌دار

۳-۴- تلفیق رویکردهای تجربی و نظام‌دار در آموزش

فصل دوم: گام‌های طراحی آموزشی

۱- تعیین هدف: تعیین نوع مهارت مورد آموزش

۲- تحلیل تکلیف: تقسیم هدف به مراحل که فراگیر برای رسیدن به آن با شیوه‌ای مناسب و درخور

حرکت کند، تعیین این که شاگردان چه چیزهایی باید بدانند و چه کارهایی باید انجام دهند.

۳- تدوین زنجیره تکلیف: تعیین مراحل که برای تدریس مفهوم به کار می‌رود (از ساده به پیچیده)

۴- انتخاب محتوای مناسب: طراحی مثال‌های مناسب، تعمیم‌ها، تمرین و پرسش‌های آزمون

۵- تعیین راهبردهای یاددهی - یادگیری (ارائه‌ی درس، تمرین، بازخورد و پربارسازی)

۶- تعیین رسانه انتخابی (رسانه اصلی و رسانه‌های فرعی)

۷- نوشتن تمرین‌ها، پرسش‌های آزمون، ارائه و بازنگری

۸- تعیین طرح مدیریت آموزشی

۸-۱- تعیین یادگیری انفرادی یا یادگیری گروهی

۸-۲- تعیین نقش معلم: نظارت بر فعالیت‌های فردی-گروهی، سازمان‌دهی فعالیت‌ها، تأیید تسلط

۸-۳- تعیین ابزار و نظام ثبت اطلاعات: مقیاس‌نهایی عملکرد، اشکالات دانش‌آموزان در یادگیری،

اشکالات محتوای یادگیری و ...

فعالیت عملی ۱: دانشجویان به‌طور گروهی یک فصل از یک کتاب درسی دوره‌ی ابتدایی را مورد

مطالعه قرار داده، محتوای آن را براساس هریک از رویکردها دوباره سازمان‌دهی کنند.

فعالیت عملی ۲: دانشجویان به‌طور گروهی برای یک موضوع آموزشی درحد یک فصل از کتاب،

طراحی آموزشی مناسب را انجام داده و در کلاس ارائه کنند.

فعالیت عملی ۳: هریک از دانشجویان یک موضوع آموزشی خارج از موضوعات کتاب درسی را در

حد یک یا دو درس طراحی کرده و در کلاس ارائه کنند.

ارزش‌یابی	کار عملی گروهی	۳۰ درصد
	کار عملی فردی	۲۰ درصد
	مباحث نظری	۵۰ درصد

ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی (۲)تعداد واحد : $2 = 1 + 1$

نوع واحد : نظری - عملی

مدت ساعت آموزش : ۴۸ ساعت

پیش‌نیاز : طراحی آموزشی

سرفصل درس :

فصل اول : کلیات

- تعریف ارزش‌یابی

- انواع ارزش‌یابی

- ارزش‌یابی ملاکی و هنجاری

- ارزش‌یابی تکوینی، تشخیصی، تراکمی

- انصاف و بی‌طرفی در ارزش‌یابی

فصل دوم : چگونگی طراحی یک برنامه ارزش‌یابی

- نگاه سیستمی به فرایند ارزش‌یابی

- ارزش‌یابی، اهداف و روش‌ها

- تبیین اهداف یادگیری

- بررسی اهداف یادگیری

- استراتژی‌های آموزشی و روش‌های ارزش‌یابی

- هماهنگی اهداف یادگیری با روش‌های ارزش‌یابی

- به‌کارگیری روش‌های ارزش‌یابی به‌صورت سازمان‌یافته

- گردآوری و به‌کارگیری اطلاعات

- بررسی نتایج ارزش‌یابی با توجه به اهداف و روش‌ها

- تهیه‌ی گزارش ارزش‌یابی برای دانش‌آموز و اولیا

فصل سوم : روش‌های ارزش‌یابی

شیوه‌های سازمان‌دهی :

- ارزش‌یابی فردی

- ارزش‌یابی گروهی

- ارزش‌یابی شخصی و گروه همسالان

- قراردادهای

کد درس : ۱۶

- پورتفو

شیوه‌های ثبت داده‌ها :

- استاد تشریحی
- چک‌لیست‌های مشاهده
- مقیاس‌های درجه‌بندی
- مقیاس‌های درجه‌بندی کل‌گرا

فعالیت‌های مداوم دانش‌آموز :

- برگزاری کنفرانس
- ارزیابی عملکرد
- تکلیف منزل

آزمون و آزمون‌های کوتاه :

- ساخت آزمون
- ارزیابی ابزار ارزش‌یابی
- آزمون عملکرد
- آزمون بازپاسخ
- آزمون کوتاه پاسخ
- آزمون چندگزینه‌ای
- آزمون درست و غلط

فصل چهارم : همکاری مشترک

- چرا باید طرح مشترک برای ارزش‌یابی تهیه نمود
- ادغام برنامه ارزش‌یابی خود با سایر همکاران
- مقایسه فلسفه‌های کلی ارزش‌یابی
- مقایسه‌ی طرح‌ها
- مقایسه‌ی روش‌های مشترک ارزش‌یابی
- طراحی سیاست مشترک مدرسه در طرز ارزش‌یابی از دانش‌آموزان

فعالیت عملی براساس سرفصل‌های ارائه شده یک طرح :

طرح ارزش‌یابی توسط هریک از دانش‌جویان تهیه می‌شود و سپس طرح‌ها به صورت گروهی برای تهیه‌ی طرح نهایی ارزش‌یابی به مشارکت گذاشته خواهد شد.

فعالیت های پرورشی - اجتماعی

کد درس : ۱۷

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

مدت ساعت آموزش : ۳۲ ساعت

پیش نیاز : ندارد

هدف :

آشنا نمودن معلمان با انواع فعالیت‌هایی است که به پرورش استعداد خلاقه کودکان و افزایش معلومات و مهارت‌های آنان می‌انجامد. فعالیت‌هایی موردنظر است که با تشویق کودکان به کارهای گروهی، انفرادی و شرکت در خدمات اجتماعی و... آنان را به استعدادها و ارزش‌های خود، توانایی‌ها و ارزش‌های دیگران واقف سازد.

سرفصل دروس :

۱- کلیات

- اهمیت و ضرورت فعالیت‌های تربیتی-اجتماعی کودکان

- اهداف فعالیت‌های تربیتی-اجتماعی

۲- اصول فعالیت‌های تربیتی-اجتماعی

- تلفیق فعالیت‌های تربیتی و آموزشی

- هماهنگی و همسویی بین خانه و مدرسه

- تأکید بر اجرای کامل برنامه پیش‌بینی شده

- فرصت مشارکت دانش‌آموزان در طراحی و اجرای برنامه‌ها

- بهره‌گیری از ظرفیت‌های سازمان‌ها و نهادها بیرون از مدرسه

- توجه به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان در انتخاب برنامه‌ها

- توجه به شرایط و امکانات محیط در طراحی فعالیت‌ها

- ارزش‌یابی از برنامه‌ی اجرا شده

۳- انواع فعالیت‌های تربیتی اجتماعی

- بازدید و گردش علمی
- اجرای مسابقات علمی-فرهنگی
- تشکیل کتابخانه و کلاس
- برگزاری نمایشگاه کارهای گروهی و انفرادی دانش‌آموزان
- تشکیل انجمن‌ها و گروه‌ها (هنری، ورزشی، علمی، خدمات اجتماعی، فعالیت‌های ساده، تعاونی و ...)

۴- آشنایی با سازمان‌ها و مراکز مرتبط با فعالیت‌های تربیتی-اجتماعی و شرح وظایف آن‌ها

- کتابخانه‌ها (کانون پرورش فکری کودکان و نوجوان)
- سازمان‌های دانش‌آموزان (بسیج دانش‌آموزان* هلال احمر، سازمان دانش‌آموزان و ...)
- کانون‌های فرهنگی-تربیتی

۵- مراحل طراحی یک فعالیت تربیتی-اجتماعی

- تعیین هدف‌ها
- تعیین فعالیت‌ها مرتبط با هدف
- امکانات و شرایط لازم (منابع مالی، انسانی، مواد و تجهیزات، زمان)
- تعیین معیارهای سنجش
- انجام فعالیت موردنظر
- تدوین گزارش
- نقد و بررسی با مشارکت یادگیرندگان

کار عملی : در این مرحله دانشجویان به طراحی یک نمونه فعالیت عملی (خاص دانش‌آموزان) براساس مراحل گفته شده (بند ۵) می‌پردازند.

کاربرد نرم افزارهای رایانه ای در آموزش ابتدایی

کد درس : ۱۸

تعداد واحد : $2 = 1 + 1$

نوع واحد : نظری - کارگاهی

مدت ساعت آموزش : ۶۴ ساعت

پیش نیاز : طراحی آموزشی

هدف :

دانشجویان در پایان این درس ضمن ارتقای توانایی‌هایی عمومی حرفه‌ای معلم با انواع نرم‌افزارهای آموزشی، روش‌های دسترسی به منابع و نحوه‌ی طبقه‌بندی و انتخاب و کاربرد آن‌ها را به‌منظور افزایش کیفیت و کارایی تدریس دروس ابتدایی آشنا شوند.

سرفصل درس :

فصل اول : کلیات

- تعریف رسانه
  - آشنایی با رسانه‌های آموزشی و ویژگی‌های آن
  - جایگاه رسانه‌های آموزشی در فرایند یاددهی - یادگیری
  - استفاده‌ی هدف‌مند از نرم‌افزارهای آموزشی در فرایند یادگیری و آموزش
- فصل دوم: دیدگاه‌های رایج در خصوص استفاده از نرم‌افزارها در امر آموزش

- آموزش‌دهنده
- همکار در آموزش
- مددکار مدیریت آموزشی
- بهره‌گیری از خدمات جانبی آموزشی

فصل سوم: استفاده از نرم‌افزارها به منظور ارتقاء توانایی‌های عمومی

الف) کار با نرم‌افزارهای واژه‌پردازی

- تعریف واژه پرداز
- آشنایی با واژه پردازها
- آشنایی با قابلیت‌های برنامه‌ی واژه پرداز
- تایپ و ویرایش متن
- ذخیره‌سازی متن
- چاپ متن
- رسم جدول
- رسم نمودار

- درج تصویر و صدا
- تهیه‌ی گزارش پیشرفت تحصیلی (معدل‌گیری)
- کاربرد واژه‌پردازها در آموزش
- کاربرد واژه‌پردازها در آموزش
- سرعت‌بخشی به فرایندآموز
- خلاقیت، نوآوری و ابداع
- جای خالی پر کردن
- فعالیت‌های کامل کردن
- انشا

ب) کار با نرم‌افزارهای طراحی

- ۱- کلیات
    - آشنایی با اصول طراحی مالتی مدیا
    - آشنایی با نحوه‌ی تهیه‌ی Story board
    - آشنایی با نحوه‌ی پیاده‌سازی
  - ۲- کار با نرم‌افزار Hyper Studio
    - معرفی نرم‌افزار و قابلیت‌های آن
    - طراحی آموزشی مالتی مدیا
    - ارائه‌ی طراحی آموزشی در کلاس
  - ۳- کار با نرم‌افزار Director
    - معرفی نرم‌افزار و قابلیت‌های آن
    - طراحی آموزشی مالتی مدیا
    - ارائه‌ی طراحی آموزشی در کلاس
- ❖ آموزش یکی از نرم‌افزارهای فوق اجباری است.

کار عملی ۱:

دانشجو طرح درس خود را در یکی از واژه‌پردازها تایپ نموده و متن چاپی آن را به استاد تحویل دهد.

کار عملی ۲:

دانشجویان با در دست داشتن نمونه‌ای از ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، گزارش روند پیشرفت تحصیلی را تهیه و نسخه‌ی چاپی آن را تحویل استاد دهند.

فصل چهارم : استفاده از شاهره‌های اطلاعاتی به منظور دسترسی به فناوری جدید برای کیفیت

بخشی به فرایند آموزشی

شبکه های اطلاع رسانی بین‌المللی

- آشنایی با شبکه‌ی جهانی اینترنت
- آشنایی با امکانات آن (E- mail , Web)
- آشنایی با کاربرد اینترنت در آموزش

به عنوان منبع ایستای اطلاعات

به عنوان منبع پویای اطلاعات

کار عملی : دانشجو بتواند آخرین اطلاعات علمی مرتبط با رشته‌ی تحصیلی خود را از اینترنت استخراج و آن را به صورت گزارش ارائه دهد.

فصل پنجم : معیارهای ارزیابی و گزینش نرم‌افزارهای مناسب آموزشی

- تناسب محتوای نرم‌افزار با اهداف آموزشی برنامه و درس
- سهولت بهره‌برداری از نرم‌افزار
- امکان پشتیبانی نرم‌افزار از سوی تولیدکننده
- اعتبار علمی نرم‌افزار
- دارا بودن شرایط فنی ، هنری و تصویری مناسب
- به هنگام بودن محتوای علمی و آموزشی نرم‌افزار
- امکان بهره‌برداری به وسیله‌ی سیستم‌های سخت‌افزاری موجود نهاد آموزشی
- امکان تعامل (ضبط و پی‌گیری پیشرفت دانش‌آموزان و...)
- امکان استفاده از نتایج ارزش‌یابی‌های اولیه به عمل آمده از نرم‌افزار به منظور شناخت و بازخورد مناسب (مرغوبیت علمی نرم‌افزار).
- رعایت اصول و قوانین آموزش و یادگیری در تولید نرم‌افزار (روانشناسی یادگیری)
- کار عملی : دانشجو بتواند نرم‌افزارهای متناسب با موضوع درسی رشته‌ی تخصصی خود را فهرست و طبقه‌بندی نماید.

پروژه : دانشجو یک طرح درس مربوط به دوره‌ی ابتدایی را با استفاده از نرم‌افزارهای آموزش-تخصصی تهیه و اجرا نماید.

تجهیزات سخت‌افزاری مورد نیاز :

حداقل یک دستگاه کامپیوتر پنتیوم با سرعت ۱۲۰ MHZ و حافظه ۳۲ MB و حداقل ۱/۲ CB هارد با امکانات مالتی مدیا برای هر دو دانشجو.

تجهیزات نرم‌افزاری مورد نیاز :

- نرم‌افزارهای سیستمی (سیستم عامل Win 98 و بالاتر)
- نرم‌افزارهای کاربردی Internet Explorer, Netscape, Ms office, Director , Hyper Studio

طراحی و مطالعه مسائل یادگیری و آموزش

تعداد واحد : $3 = 1 + 2$

نوع واحد : نظری و عملی

مدت ساعت آموزش : ۸۰ ساعت

پیش نیاز : ندارد

کد درس : ۱۹

هدف کلی : در پایان این درس از دانشجو معلمان انتظار می‌رود :

- ۱- با فرایند طراحی و مطالعه‌ی یک مسئله‌ی یادگیری و آموزشی آشنا گردند.
- ۲- باتوجه به نیازهای رشته‌ی تخصصی خود برای حل یک مسئله یادگیری و آموزشی طراحی تهیه کنند.
- ۳- طرح انتخاب شده را اجرا و گزارش کنند.

سرفصل‌های درس :

فصل اول : کلیات

- ۱- طرح مطالعاتی * در مسائل یادگیری و آموزش
- ۲- انواع طرح‌های مطالعاتی (تحقیقاتی، عملیاتی)
- ۳- تفاوت‌ها و شباهت‌های پژوهش و پایان‌نامه با طرح‌های مطالعاتی
- ۴- نقش و اهمیت انجام طرح‌های مطالعاتی در فعالیت‌های یادگیری و آموزش

فصل دوم : مراحل طراحی طرح‌های مطالعاتی

- ۱- انتخاب مسئله متناسب با رشته‌ی تحصیلی دانشجو معلم مرتبط با نیازهای آموزشی و پرورشی
- ۲- بیان مسئله و تحلیل موضوع مورد مطالعه
- ۳- تعیین هدف‌های کلی و هدف‌های ویژه

* طرح مطالعاتی، فعالیت اجرایی و نظام‌یافته‌ای است که به‌منظور پاسخ‌گویی به یک نیاز آموزشی-پرورشی یا حل یک مسئله یادگیری و آموزش از سوی دانشجو-معلم انتخاب شده و با نظارت، راهنمایی و ارزش‌یابی استاد مربوطه به اجرا در می‌آید.

- ۴- بیان اهمیتی و ضرورت انجام طرح مطالعاتی
- ۵- بیان پرسش‌های اساسی در طرح مطالعاتی
- ۶- بررسی پیشینه طرح‌های مطالعاتی مرتبط با موضوع مورد مطالعه
- ۷- تعیین چگونگی گردش عملیات
- پیش‌بینی داده‌های موردنیاز
- پیش‌بینی منابع و روش‌های جمع‌آوری داده‌های موردنیاز
- پیش‌بینی ابزارهای لازم گردآوری داده‌های موردنیاز
- پیش‌بینی امکانات و تجهیزات موردنیاز برای اجرای طرح مطالعاتی
- پیش‌بینی روش‌های توصیف، تحلیل داده‌ها و نتیجه‌گیری از آنها

فصل سوم: مرحله‌ی اجرای طرح مطالعاتی

- ۱- تعامل دانشجو-معلم با مدرس درس مربوطه درمورد چگونگی انجام طرح مطالعاتی
- ۲- شروع عملیات اجرای طرح مطالعاتی
- ۳- نظارت مدرس مربوطه در مراحل مختلف اجرای طرح مطالعاتی و ارائه‌ی بازخوردهای مناسب به دانشجو
- ۴- ارائه‌ی گزارش نهایی به صورت مکتوب جهت اعمال راهکارهای آموزشی و پرورشی
- ۵- ارزش‌یابی نهایی طرح مطالعاتی توسط مدرس مربوطه.

زبان تخصصی (متون تخصصی در آموزش و پرورش ابتدایی)

کد درس : ۲۰

تعداد واحد : $1 + 1 = 2$

نوع واحد : نظری - عملی

مدت ساعت آموزش : ۴۸ ساعت

پیش‌نیاز : زبان عمومی

هدف :

آشنا کردن دانشجویان با اصطلاحات، واژگان و مفاهیم تخصصی آموزش و پرورش به ویژه

(دوره ابتدایی) به زبان انگلیسی به منظور ارتقای توان علمی برای استفاده از مطلب و متون انگلیسی

سرفصل دروس :

- اصطلاحات تخصصی و فنی در بخش یادگیری و رشد و تحول کودکان
- اصطلاحات، لغات و مفاهیم در بخش مسائل آموزش و پرورش و دوره ابتدایی
- اصطلاحات مفاهیم در زمینه‌ی آموزش و تدریس، معلم و ویژگی‌ها
- اصطلاحات و مفاهیم در زمینه‌ی سازمان‌دهی فضا و وسایل آموزشی
- اصطلاحات، لغات و مفاهیم در بخش آموزش و پرورش ابتدایی در دیگر کشورها
- مفاهیم و لغات در زمینه‌ی ارزش‌یابی و سنجش توانایی‌های کودکان

سرفصل دروس اختیاری

آموزش و پرورش تطبیقی

کد درس : ۲۱

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

مدت ساعت آموزش : ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز : ندارد

هدف :

آشنایی با علم آموزش و پرورش تطبیقی و مطالعه نظام‌های آموزشی چند کشور

سرفصل دروس :

(الف)

- ۱- اصول عمومی و مسائل آموزش و پرورش تطبیقی
- ۲- بررسی آموزش و پرورش تطبیقی به عنوان یک علم
- ۳- اهداف آموزش و پرورش تطبیقی و تعریف آن
- ۴- تاریخچه مختصر مطالعات تطبیقی در تعلیم و تربیت
- ۵- عوامل تاریخی و سنت‌های فرهنگی
- ۶- روش‌های علمی، نقد و بررسی

(ب)

- ۱- روش مطالعه چند نظام آموزشی
- ۲- مطالعه مشخصات یک یا دو نظام تربیتی غیر از ایران
- ۳- مقایسه وجوه مشترک و متفاوت این نظام‌ها.

جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

مدت ساعت آموزش : ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز : ندارد

هدف :

آشنایی دانشجو با مسائل آموزش و پرورش در رابطه با جامعه و تحولات آن، تعمق و تحلیل مسائل پرورشی در رابطه با نهادهای اصیل اجتماعی که در برنامه‌ریزی و هدایت تحصیلی و غیره نیز مؤثر است .

سرفصل دروس :

مقدمات (شامل :

الف) آموزش و پرورش یک واقعیت تاریخی، لزوم بررسی دائمی در آموزش و پرورش

ب) آموزش و پرورش یک واقعیت اجتماعی

ج) تعریف ، موضوع و هدف جامعه‌شناسی پرورشی

د) زمینه کار ، جامعه‌شناسی پرورشی با جامعه‌شناسی آموزش و پرورش

بخش اول : تأثیر فرهنگ جوامع بر رفتارهای فردی

۱- تأثیرات متقابل فرهنگ و شخصیت

۲- ارزش‌های اجتماعی و خصوصیات روانی اجتماعی گروه‌ها

۳- تأثیر آموزش و پرورش وجهه نظر گروهی و بالعکس

۴- توجه به جنبه‌های انسانی آموزش و پرورش

بخش دوم : توسعه همه‌جانبه و تحول آموزش و پرورش

۱- تأثیر توسعه در همگانی شدن آموزش و پرورش

۲- توسعه و توجه به آموزش و پرورش ابتدایی

۳- دگرگونی در آموزش و پرورش و تحول به طرف آموزش و پرورش فنی و عملی

۴- بحران آموزشی و پرورشی در سطوح مختلف تحصیلات (ناهماهنگی‌ها)

بخش سوم : روش‌های برآورد سنجش طول آموزش

۱- ضرایب تحصیلی در دوره‌های مختلف

۲- هرم تحصیلی و رابطه آن با هرم سنی

۳- برآورد دینامیک دوره‌های تحصیلی، سنجش افت تحصیلی

۴- مسئله حفظ تعادل بین سطوح مختلف تحصیلات

۵- بررسی تعادل آموزشی و پرورشی از طریق نیاز به متخصص

کد درس : ۲۲

بخش چهارم: بررسی وضع آموزش و پرورش در ایران

- ۱- مشخصات آموزش و پرورش در گذشته (تاریخچه ۵۰ ساله)
  - ۲- وضع آموزش و پرورش کنونی و دگرگونی ارزش‌ها
  - ۳- بررسی آموزش و پرورش از نظر کمی (سطوح مختلف)
  - ۴- کیفیت آموزش و پرورش و ارزیابی
  - ۵- توجه به آموزش و پرورش فنی و حرفه‌ای
  - ۶- برنامه‌ریزی آموزش و پرورش و مشکلات آن در ایران
- #### بخش پنجم: اثرات محیط اجتماعی در همگانی ساختن آموزش و پرورش

- ۱- تأثیر نابرابری‌های طبیعی و جسمانی
- ۲- محیط اجتماعی و نابرابری‌های فکری
- ۳- تأثیر محیط اجتماعی بر پیشرفت تحصیلی و راهنمایی
- محل اقامت
- محیط اجتماعی خانواده
- ۴- رابطه موقعیت تحصیلی و محیط اجتماعی
- ۵- بررسی نابرابری‌های اجتماعی تحصیلی در سطح بین‌المللی
- ۶- نوع و سطوح تحصیلات در کشورهای مختلف
- ۷- تفاوت‌های منطقه‌ای و تأثیر آن در آموزش و پرورش
- ۸- توجیه تفاوت‌های منطقه‌ای در توسعه آموزش و پرورش و ضرایب تحصیلی
- ۹- راهنمایی تحصیلی و راهنمایی شغلی

بخش ششم: آموزش و پرورش و تحرک اجتماعی

- ۱- تعریف تحرک اجتماعی و انواع آن (عوامل مؤثر در تحرک اجتماعی)
- ۲- مفهوم جامعه‌شناسی تحرک اجتماعی و مطالعات انجام شده
- ۳- مجاری تحرک اجتماعی به نظر سوروکی و عوامل اجتماعی مؤثر
- ۴- تأثیر اساسی آموزش و پرورش در تحرک اجتماعی
- ۵- نظام‌های آموزشی، شانس ادامه تحصیلات و تحرک اجتماعی
- ۶- نتایج مهم تحرک اجتماعی

بخش هفتم: آموزش و پرورش سواد و حرفه و سایر طرح‌های جدید

روش‌های استفاده از منابع یادگیری

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

کد درس : ۲۳

مدت ساعت آموزش : ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز : روان‌شناسی رشد

اهداف :

۱- آشنایی با مفهوم منابع یادگیری و کاربرد آن در فرایند یاددهی-یادگیری

۲- آشنایی با انواع منابع یادگیری و روش‌های استفاده از آن

۳- توانایی طراحی تجارب یادگیری مبتنی بر کاربری منابع یادگیری

۴- آشنایی با مراکز تولید رسانه‌های آموزشی

سرفصل‌های درس :

فصل اول : آشنایی با منابع یادگیری

۱- تعریف یادگیری

۲- تعریف منابع یادگیری

۳- انواع منابع یادگیری

۳-۱- منابع انسانی (معلم، فراگیر، همسالان، والدین، ...)

۳-۲- مواد و وسایل آموزشی

۳-۳- فضاهای آموزشی

فصل دوم : آشنایی با نقش هر یک از منابع در یادگیری

۱- نقش معلم در جریان یادگیری

۱-۱- برانگیزاننده‌ی جریان یادگیری

۲-۱- تسهیل‌کننده‌ی تعامل بین فراگیران و برنامه‌ی درسی

۳-۱- انتقال دانش، حقایق، مهارت‌ها

۴-۱- سازمان‌دهنده‌ی موقعیت‌های آموزش و تجارب یادگیری

۵-۱- هدایت کلی جریان یادگیری

۲- فراگیر به عنوان یک منبع یادگیری

۲-۱- دانش، مهارت، تجربه، استعداد، توانایی و نیازهای دانش‌آموز

۲-۲- تعامل با معلم در جریان یادگیری

۲-۳- مشارکت در فعالیت‌های گروهی و ترغیب همسالان

۳- مواد و وسایل آموزشی

۳-۱- اهمیت و ضرورت کاربرد مواد آموزشی

۳-۲- معیارها و ضوابط انتخاب مواد آموزشی

۳-۳- رسانه‌های سنتی و بومی

۴- فضاهای آموزشی

۴-۱- مفهوم سنتی و نوین فضای آموزشی

۴-۲- معرفی نمونه‌هایی از فضاهای آموزشی

- فضاهای فرهنگی - تفریحی

- مؤسسات تولیدی و خدماتی

- محیط زیست طبیعی

- مراکز رسانه‌ای جامع در مدارس

- اماکن مذهبی

فصل سوم: طراحی تجارب یادگیری مبتنی بر کاربرست منابع یادگیری

۱- مفهوم تجربه‌ی یادگیری

۲- ضوابط انتخاب و سازمان‌دهی تجربه‌ی یادگیری

۲-۱- رابطه‌ی تجربه‌ی یادگیری با اهداف

۲-۲- انتخاب تجارب یادگیری متنوع برای رسیدن به یک هدف

۲-۳- توجه به سبک یادگیری در انتخاب تجارب یادگیری

کار عملی: دانشجویان با انتخاب یک هدف آموزشی تجارب یادگیری متناسب برای تحقق آن هدف طراحی کند.

فصل چهارم: روش‌های استفاده از منابع یادگیری

- ۱- کاربرست بازدید و گردش علمی
- ۲- یادگیری از راه بازی و سرگرمی
- ۳- کاربرد رسانه‌ها (چاپی، غیرچاپی) در فرایند یادگیری
- ۴- کارکردهای مرکز رسانه‌ای جامع در مدارس
- ۵- استفاده از تجارب قبلی یادگیرندگان

کار عملی: دانشجویان با انتخاب یک واحد درسی با نظر استاد فعالیت را به عنوان کار عملی ارائه می‌دهند.

مثال:

- شیوه‌های استفاده از مواد آموزشی (چاپی و غیرچاپی) را در فرایند یاددهی - یادگیری فهرست کنند.
- راه‌های استفاده از تجارب قبلی یادگیرندگان را فهرست کنند.
- با طراحی یک بازدید و گردش علمی اهداف آموزشی و تربیتی حاصل را فهرست کنند.

فصل پنجم: آشنایی با مراکز تولید رسانه‌های آموزشی

- مراکز تولید مواد آموزشی
- مراکز ارائه‌کننده خدمات فرهنگی
- مراکز ارائه‌کننده خدمات آموزشی

کار عملی: دانشجویان؛ حداقل یک نمونه از مراکز موردنظر را شناسایی و با ذکر نوع فعالیت و چگونگی استفاده از خدمات آن به کلاس ارائه می‌کنند.

ارزش‌یابی: (کتابی ۱۴ نمره، کار عملی ۶ نمره)

روانشناسی بازی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

مدت ساعت آموزش : ۳۲ ساعت

پیش نیاز : روانشناسی یادگیری

اهداف :

- ۱- آشنایی دانشجویان با مفهوم بازی و کاربرد آن در جریان آموزش و یادگیری
- ۲- توانایی استفاده از بازی‌های مختلف در فرایند یادگیری
- ۳- توانایی برقراری ارتباط بین بازی‌ها و بازی درمانی

سرفصل دروس :

- تعریف و مفهوم بازی و تفاوت آن با تفریح، کار، فعالیت و ورزش
- بازی از دیدگاه مربیان بزرگ (فروبل، مونته سوری، پیاژه و ...)
- اهمیت و نقش بازی در فرایند یادگیری کودکان
- نقش بازی‌های ریتمیک و موسیقی در جریان بازی‌های کودکان
- تأثیر بازی در شکل‌دهی و تحول ابعاد گوناگون رشد کودک (جسمی، حرکتی، اجتماعی، هوشی، اخلاقی، روانی، خلاقیت)
- مراحل بازی و انواع مختلف بازی، بررسی خصوصیات و ویژگی‌های هر نوع
- متغیرهای تأثیرگذار و چگونگی تأثیر آن بر بازی‌های کودکان (جنس، سن، فرهنگ، آداب و رسوم، هوش و ...)
- نقش بازی در پرورش خلاقیت
- مفهوم بازی درمانی و فرایند درمان از طریق بازی‌ها
- اسباب بازی‌های مناسب، انتخاب، تولید و تأثیر آن‌ها در جریان یادگیری کودکان
- بازی در جوامع مختلف و بررسی‌های تطبیقی
- تحلیل یک بازی محلی از نظر متغیرهای نامبرده شده

کد درس : ۲۴

اصول بهداشت و کمک‌های اولیه

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

مدت ساعت آموزش : ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز : ندارد

هدف :

کد درس : ۲۵

- ۱- آشنایی با اصول کمک‌های اولیه، بهداشت و پیش‌گیری
- ۲- آشنایی با بیماری‌های رایج در مدارس و راه‌های پیش‌گیری آن
- ۳- مهارت در انجام کمک‌های اولیه
- ۴- توسعه‌ی نگرش مثبت به رعایت بهداشت فردی، جمعی و محیطی

سرفصل دروس :

فصل اول : بهداشت

- ۱- تعریف بهداشت ، سلامت
- ۲- بهداشت بدن ، پوشاک ، مسکن و آب و غذا ، ایمنی در مدرسه
- ۳- بهداشت محیط (جمع‌آوری و دفع زباله ، دفع فاضلاب ، حفاظت از محیط زیست)
- ۴- بهداشت مدارس ، ارزیابی سلامتی کودکان ، سالم سازی محیط مدرسه ، خدمات تغذیه‌ای ، بهداشت روانی ،

فصل دوم : بیماری

- ۱- تعریف بیماری
- ۲- بیماری‌های واگیردار (عامل بیماری ، نحوه‌ی سرایت ، نشانه‌های ظاهری ، راه‌های پیشگیری)
- ۳- بیماری‌های غیرواگیردار (اختلالات بینایی ، اختلالات شنوایی ، اختلالات وضعیتی در اندام ، بیماری غیرواگیردار شایع)
- ۴- مصدومیت‌ها (شکستگی‌ها ، بریدگی‌ها ، سوختگی‌ها)

فصل سوم : کمک‌های اولیه

- ۱- تعریف کمک‌های اولیه و علایم حیاتی بدن
- ۲- کمک‌های اولیه درمورد حوادث و مخاطرات (گرمزدگی ، سرمزدگی ، تصادف جزئی ، برق‌گرفتگی و ...)
- ۳- کمک‌های اولیه در زمینه‌ی (جراحت‌ها ، شکستگی‌ها ، کوفتگی‌ها ، بریدگی‌ها و زخم‌ها)
- ۴- کمک‌های اولیه در مسمومیت‌ها (گزیدگی جانوران و حشرات ، مسمومیت‌های غذایی و ...)
- ۵- کمک‌های اولیه در بیرون آوردن مواد خارجی از اندام‌ها (گوش ، چشم ، بینی و ...)

۴- مراحل مشاوره با کودک (در هریک از مراحل روش و چگونگی فعالیت در آن مرحله و ویژگی‌های آن مطرح می‌شود)

- ایجاد ارتباط
- مشکل‌یابی
- تخلیه هیجانی
- تغییر بیش و احساس
- تغییر رفتار
- سازگاری در محیط خارج (خانه، مدرسه، دوستان)
- خاتمه مشاوره

۵- روش‌های مشاوره‌ی کودک براساس مدل‌ها (در هریک از روش‌ها، هدف فعالیت، نحوه‌ی عملکرد مشاور در اتاق مشاور، امکانات و زمان لازم مطرح می‌شود)

- تحلیل ناخودآگاه و تخلیه هیجانات
- بازی درمانی
- نقاشی و شعر درمانی
- اصلاح رفتار

- تشخیص روش مناسب بسته به موقعیت

۶- نقش والدین و اطرافیان در مشاوره‌ی کودک

- حضور در جلسه‌ی مشاوره با کودک
- اخذ اطلاعات از کودک
- فعالیت مشاوره‌ای در منزل
- حمایت و الگوسازی برای کودک

۷- مشاوره با کودکان خاص

- مشاوره با کودکان عقب‌مانده‌ی ذهنی
- مشاوره با کودکان ناسازگار
- مشاوره با کودکان خانواده‌های از هم پاشیده
- مشاوره با کودکان آسیب دیده از مواد مخدر و انحرافات جنسی

۸- نقش مدرسه، دوستان در مشاوره‌ی کودکان و رابطه‌ی مشاور با آن‌ها.

- ارتباط مشاوره با محیط مدرسه
- ارتباط با عوامل مدرسه‌ای نظیر معلم
- نقش دوستان و همسالان در تداوم یا رفع مشکل
- نحوه‌ی ورود دیگران به فرایند مشاوره

کد درس : ۲۶

مشاوره‌ی کودک

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری

مدت ساعت آموزش : ۳۲ ساعت

پیش‌نیاز : ندارد

هدف :

از دانشجو معلمان انتظار می‌رود پس از پایان درس دانش و نگرش و مهارت‌های زیر را کسب نمایند :

۱- با خطوط کلی فعالیت مشاوره با کودکان به عنوان یکی از زمینه‌های فعالیت حرفه‌ای خود آشنا شوند.

۲- با روش‌های ارزیابی و مشاوره کودکان آشنا شوند.

۳- به اهمیت نقش خانواد در ارزیابی و مشاوره کودک پی ببرند.

سرفصل دروس :

۱- کلیات

- تعریف مشاوره‌ی کودک
- اهداف، ضرورت ، مشاوره
- سیر جلب توجه به وضعیت کودکان و ویژگی‌های آنها.
- چهره‌های شاخص که در توجه به مشاوره‌ی کودک نقش دارند.

۲- مدل‌های مشاوره با کودکان

- بررسی و مطالعه‌ی مدل‌ها و دیدگاه‌های مشاوره با کودک در چهارچوب مکاتب موجود
- تأکید بر روان تحلیل‌گری و رفتارگرایی به عنوان دیدگاه نسبتاً جامع و کاربردی‌تر
- بررسی نحوه‌ی شکل‌گیری مشکلات در کودک و تکنیک‌ها و روش‌های بررسی در هر یک از مدل‌ها و دیدگاه‌ها.

۳- ارزیابی کودک در مشاوره:

- ملاحظات ویژه در ارزیابی کودک با توجه به ویژگی‌های خاص سنی، روان‌شناختی و جسمانی کودک

- نحوه‌ی مصاحبه با کودک و والدین او

انواع آزمون‌های کودکان

- تکنیک‌های مشاهده‌ی رفتار کودک به تنهایی و با والدین
- تفاوت تکنیک‌ها و روش‌های مشاهده رفتار کودک با روش‌های ارزیابی بزرگسالان